

Graan als dekvrucht meezaaien bij grasland vernieuwing

Graslandvernieuwing in het voorjaar is niet populair. Toch ontcom je er soms niet aan. Is het meezaaien van graan een mogelijkheid om de negatieve effecten op te vangen? Om dit uit te testen is in het voorjaar van 2012 in het kader van het project 'Boeren en Agrobiodiversiteit Brabant' een vergelijking ingezaaid met verschillende granen.

Jan de Wit en Nick van Eekeren
Louis Bolk Instituut

ONKRUIDDRUK

De haver blijkt op dit perceel net niet in staat om de distel eronder te houden.

Foto: LBI

Graslandvernieuwing in het voorjaar heeft veel nadelen. Zo mis je minimaal anderhalve snede en de opkomst valt regelmatig tegen met onkruidproblemen als gevolg. En als er een hevige regenbui valt in de tijd dat het gras nog niet goed ontwikkeld is, kan de grond helemaal dichtslaan en inzakken. Kortom, geen ideale start voor meerjarig grasland, met als gevolg dat ook de mineralen verliezen vaak nauwelijks worden beperkt, terwijl dit toch het doel was van het verbod op graslandvernieuwing in het najaar. Van granen is bekend dat zij een veel snellere beginontwikkeling hebben, zowel onder- als bovengronds. Vandaar dat graan ook regelmatig gebruikt wordt als dekvrucht bij luzerne (voor de grasdrogerijen). En zolang het aandeel van de stengel niet te hoog is, kan het gewoon als snijgraan met het gras mee ingekuild worden; het is wel wat structuurrijker en minder verteerbaar dan gras. Na de eerste keer maaien, als het graan al in de stengelstrekingsfase zit, is het meeste graan verdwenen. Vandaar dat het mee-

zaaien van granen als optie wordt gezien voor een succesvolle herinzaai in het voorjaar.

Graankeuze

Maar welk graan en hoeveel moet eigenlijk meegezaaid worden? En zijn de effecten inderdaad zo positief of kan het graan ook het gras overwoekeren? Bij een van de deelnemende Duinboeren, Ton van Hest uit Moergestel, is in maart 2012 een vergelijking ingezaaid met haver, winterrogge en zomergerst naast puur grasklaver (30 kg BG3 en 3 kg witte klaver, ras Alice). Van elk van de granen is 25 kg per hectare gezaaid, alleen bij zomergerst is ook de optie van 40 kg per hectare meegenomen. Aangezien het een natuurperceel betrof met uitgestelde maaidatum, is pas op 2 juli voor het eerst gemaaid. Niet ideaal, want het gras stond toen al weken stil. In twee van de vier herhalingen kwam veel distel terug, wat de verschillen tussen de behandelingen vrijwel tenietdeed. Maar in de overige twee herhalingen waren de verschillen duidelijk (zie tabel 1): de onkruiddruk was duidelijk minder bij de plots met graan, terwijl de drogestofopbrengst duidelijk

Tabel 1

Opbrengst in 1ste snede.		
	Ton ds/ha	% onkruid
Grasklaver zonder graan	3,6	8
Grasklaver met 25 kg rogge	3,3	9
Grasklaver met 25 kg gerst	3,8	12
Grasklaver met 40 kg gerst	5,3	1
Grasklaver met 25 kg haver	5,1	3

hoger was. Alleen winterrogge gaf geen effect: de opkomst viel tegen en de rogge die opgekomen was verdween in juni vrijwel geheel, mogelijk omdat het een wintergraan is. De meeropbrengst van de behandeling met 25 kg zomergerst per hectare was beperkt en het graan stond, om onduidelijke redenen, ook te dun om het onkruid te onderdrukken.

Langere termijn effecten

Nu is 1,5 ton drogestof (ds) per hectare extra in de eerste snede mooi, evenals minder onkruid, maar wat zijn de effecten op langere termijn? Daarvoor is de eerst volgende maaisnede (half

september) weer bemonsterd; tussendoor hadden er pinken geweid. Hieruit kwamen geen verschillen in drogestofproductie naar voren en de grasklaver stond er in alle gevallen zeer goed bij. De extra productie in de eerste snede door graan mee te zaaien heeft dus geen negatief effect gehad op de zodekwaliteit (ondanks de vrij zware snede); ook de witte klaver stond (zeer) goed. Daarnaast is in januari 2013 een visuele bodembeoordeling uitgevoerd om te zien of de voordelen van een snellere wortelontwikkeling van het graan ook bijdraagt aan een betere bodemkwaliteit op langere termijn. Hierbij konden geen duidelijke verschillen in structuur, beworteling en wortelmassa worden aangetoond. Naast granen bij voorjaarsinzaai wordt door enkele deelnemers van het project ook winterrogge bij najaarsinzaai gebruikt. De ervaringen zijn goed, maar het risico op verdringing van het gras is wel groter indien de eerste snede niet tijdig gemaaid kan worden.

In het project Boeren & Agrobiodiversiteit Brabant worden ook allerlei andere maatregelen uitgetest die bij kunnen dragen aan een goed draaiend landbouwbedrijf. Wilt u weten welke biodiversiteitsmaatregelen voor u relevant kunnen zijn? Ga dan naar www.babadvies.nl en ontvang direct kosteloos een bedrijfsadvies op maat op basis van een vragenlijst die in 20 minuten is in te vullen.

CONCLUSIES

- Meezaaien van 40 kg zomergerst of 25 kg haver per hectare geeft minder onkruid en een hogere drogestofopbrengst in de eerste snede na herinzaai.
- Graan als dekvrucht helpt niet tegen wortelonkruiden (zoals distel of kweek).
- Mogelijke negatieve of positieve langetermijneffecten op zode- of bodemkwaliteit waren niet waarneembaar.
- Overheersing van het graan kan voorkomen worden door tijdig te maaien. Als het graan dan nog niet in de halm is geschoten kan het nog wel in 2e snede terugkomen.
- Let wel op dat het een herinzaai van gras blijft en de loonwerker niet teveel graan zaait of hele mengsel op de zaaidiepte van graan gaat zaaien.